

Funkční období členů volených orgánů spolku

– prodloužení dle Lex covid v roce 2021

V reakci na množství se dotazy ze sportovního prostředí ohledně prodloužení funkčního období členů volených orgánů spolku dle pravidel tzv. Lex covid (zákon č. 191/2020Sb., v platném znění) v roce 2021, sděluje ČUS následující informaci.

Dle aktuálního znění §18 odst. 1 Lex covid platí, že práva a povinnosti podle §20 až 22 vznikají a trvají nejdéle do 31. 12. 2020, **není-li dále stanoveno jinak**.

Dle aktuálního znění §20 cit. zák. platí, že pokud uplyne funkční období člena voleného orgánu, prodloužuje se jeho funkční období o 3 měsíce po skončení mimořádného opatření při epidemii (přijaté v roce 2020).

Dle názoru ČUS je úprava prodloužení funkčního období o 3 měsíce teprve po skončení mimořádných opatření právě tím „stanovením jinak“, čímž dochází k prolomení lhůty nejpozději do 31. 12. 2020, a tudíž se funkční období stále prodloužuje i v roce 2021, a to minimálně ještě o 3 měsíce po 22. 1. 2021, kdy končí poslední prodloužení nouzového stavu, o kterém bylo vládou rozhodnuto v roce 2020 (spíše však i po případném dalším prodloužení nouzového stavu, neboť se stále jedná o nouzový stav vyhlášený v září 2020).

Protože se však jedná o nejasnou a současně dost důležitou otázku pro sportovní spolky, požádala ČUS Ministerstvo spravedlnosti ČR, coby autora Lex covid, o závazný výklad.

V návaznosti na reakci ministerstva připraví ČUS doporučený postup.

Vzhledem k tomu, že však došlo k novelizaci Lex covid výslovně minimálně v tom, že do 30. 6. 2021 je možné uskutečnit jednání valné hromady / členské schůze per rollam, i když tento postup nemá spolek umožněn ve svých stanovách (§18 odst. 2 Lex covid), bude každopádně jedním z doporučení uskutečnit volební valnou hromadu / členskou schůzi právě tímto způsobem (připravujeme vzorový jednací řád pro volební valnou hromadu / členskou schůzi, který bude vycházet z již publikovaného vzorového jednacího řádu pro „nevolební“ valnou hromadu / členskou schůzi <https://www.cuscz.cz/novinky/pravni-poradna-nemoznost-konani-valne-hromady.html>). Je však třeba si uvědomit, že se jedná o mimořádný způsob voleb, kdy nebude zpravidla možné postupovat vždy způsobem, na který je spolek běžně zvyklý (např. možnost tajné volby je při hlasování po e-mailu v podstatě nemožná). Na druhou stranu spolku nic nebrání, aby poté kdy, již bude možné s ohledem na epidemiologickou situaci svolat „normální“ valnou hromadu / členskou schůzi, tuto svolal s programem jednání, na které bude zařazeno odvolání a nová volba členů orgánů spolku za standardních podmínek. Valná hromada / členská schůze může totiž takové rozhodnutí (odvolání členů volených orgánů), coby nejvyšší spolkový orgán, učinit kdykoli z jakéhokoli důvodu nebo i bez uvedení důvodu.

Pokud by ze stanoviska ministerstva vyplynulo, že funkční období členů volených orgánů se již v roce 2021 neprodloužuje a z nějakého důvodu nebude možné, aby spolek uskutečnil volební valnou hromadu / členskou schůzi per rollam, bude se muset vycházet z „normální právní úpravy“, tedy:

1. statutární orgány spolků, kterým ještě neuplynulo funkční období, by měly někomu urychleně udělit generální plnou moc k zastupování spolku ve všech záležitostech

Generální plnou moc není třeba časově omezovat na přechodné krizové období, neboť ji lze následně kdykoli odvolat (vzor generální plné moci budou mít k dispozici OS ČUS). Generální plná moc pak musí mít povinně písemnou formu (viz §441 odst. 2 obč. zák.), a tudíž musí být podepsána v souladu se stanovami daného spolku (např. vyžadují-li písemné úkony dle stanov spolku podpisy dvou oprávněných osob, musí být generální plná moc podepsána tímto způsobem).

Bude-li to v současné době možné, lze doporučit, aby podpisy byly úředně ověřeny (pro většinu běžných úkonů to však potřeba není).

2. v případě, kdy již funkční období uplynulo, bude třeba postupovat takto:

I nadále budou spolek zastupovat (jednat a podepisovat) dosavadní statutární orgány. Čistě právně se sice bude jednat o zastupování spolku bez potřebného oprávnění, nicméně dle převládajících výkladů je v takovém případě možné, **aby spolek následně toto jednání schválil**. Bude se pak jednat o platné a pro spolek závazné úkony, a to již od okamžiku jejich uskutečnění (zpětně). Je třeba upozornit, že pokud by k dodatečnému schválení nedošlo,

byl by z takového jednání zavázán sám statutární zástupce, nikoli spolek. Nelze však předpokládat, že by k takovému „nesportovnímu“ jednání v rámci sportovních spolků docházelo.

Třetí osoby (smluvní partneri) jsou při jednání dosavadních statutárních orgánů chráněni svojí dobrou vírou, neboť statutární orgán bude i nadále zapsán ve spolkovém rejstříku.

Dodatečné schválení je třeba učinit bez zbytečného odkladu. Za současné krizové situace je možné považovat za první okamžik, kdy lze jednání statutárů schválit, konání volební valné hromady / členské schůze.

Vzhledem k tomu, že nemusí být úplně zřejmé, jaký orgán spolku je kompetentní k dodatečnému schválení, je třeba doporučit, aby tak učinila jak volební valná hromada / členská schůze jakožto nejvyšší orgán spolku, tak nově zvolení statutární zástupci.

Vzor rozhodnutí nejvyššího orgánu spolku:

Valná hromada / členská schůze

dodatečně schvaluje

veškeré právní, faktické a jiné úkony učiněné statutárními zástupci zvolenými dne, a to v období od uplynutí jejich funkčního období dne do dnešního dne. Dodatečně jsou tyto úkony schváleny za předpokladu, že byly statutárními zástupci učiněny v rozsahu kompetencí stanovených obecně závaznými právními předpisy a vnitřními předpisy spolku a dále v souladu s nastavenými pravidly pro zastupování spolku.

Závěrem je ještě třeba upozornit, že se v praxi již objevily případy, kdy soud zahájil řízení o určení opatrovníka spolku z důvodu, že neměl funkční statutární orgán. Zatím se nejednalo o to, že by tímto způsobem soud postupoval z moci úřední („sám od sebe“), ale jednalo se o reakci na určité nestandardní podněty vůči soudu ze strany spolků (konkrétně spolek namísto rozhodnutí o volbě rozhodl o „prodloužení mandátu“, ovšem funkční období uplynulo již v roce 2019, tj. ještě před vznikem pandemie, a nebylo tak co prodlužovat).

Pokud by k tomu došlo, není to nic neřešitelného. Opatrovníka soud v praxi totiž zpravidla jmenuje z okruhu osob, které jsou nějak spojeny s činností spolku (např. zaměstnanec, bývalý předseda, kterému uplynulo funkční období). Daná osoba musí se svým jmenováním souhlasit a soud proto před jmenováním opatrovníka zašle dané osobě přípis, kde jí požádá o vyslovení jejího souhlasu. V takovém případě lze doporučit, aby tato osoba se svým jmenováním souhlasila. Úkolem opatrovníka je totiž zajistit ochranu zájmů spolku, tj. zastupovat ho obdobně jako statutární orgán.

Cílem ustanovení opatrovníka však není plně nahrazení funkce statutárního orgánu a při správě majetku spolku a při zajišťování spolkové činnosti mu přísluší činit pouze úkony běžné povahy (např. podepisovat smlouvy týkající se běžných provozních záležitostí), v nestandardní situaci by si musel vyžádat svolení soudu (např. podpis kupní smlouvy na prodej majetku spolku). Proto by i po jmenování opatrovníka mělo úsilí spolku směřovat k tomu, aby co nejdříve ustavil funkční statutární orgán.

Výkon funkce jmenovaného opatrovníka zaniká přímo ze zákona okamžikem, kdy dojde k řádné volbě statutárního orgánu.